

A placenta, which was partially expelled, is forbidden to be eaten

Overview

The גמרא asked that the teaching of ר"א (דאין מקצת שליא בלא ולד) can be derived from the משנה which states שאסור באכילה באכילה. It would seem that the reason even a מקצת שליא is אסור באכילה, is because אין מקצת שליא באכילה. Our תוספות will initially explain the meaning of this משנה and how we derive from it that אין מקצת שליא בלא ולד. Then תוספות will deal with the issue of ספק ספיקא; whether when there is a להיתרא ס"ס will there be an איסור or not.

פירוש¹ אסורה אפילו מה שבפנים –

The explanation of the term 'אסורה באכילה' is that **even that** part of the שליא **which remains within** the cow (and was inside the cow when the cow was נשחט, nevertheless it) is also אסורה באכילה. The reason for this איסור is -

דשמא באותו מקצת שיצא יצא ראשו של ולד והוי כולו כילוד –

That perhaps in that partial שליא that was expelled, the head² of the fetus was also expelled with it, and therefore the fetus is considered as if it was completely born. Once a ולד is deemed to be born (before the שחיטת האם) it can no longer become מותר לאכילה through the האם, for -

ולא קרינן ביה כל בבהמה תאכלו –

For we cannot read into this fetus the פסוק of (everything within the cow may be eaten). It is from this פסוק that we derive the ruling that a fetus inside the womb becomes מותר through the האם because it is included in this פסוק of כל בבהמה תאכלו. However once the head (or the majority) of the fetus is expelled from the womb it is no longer בבהמה and even the remaining portion that is in the womb is not בשחיטת האם.

The גמרא maintains (initially) that we derive from this ruling (שליא שיצתה מקצת אסורה) שאין מקצת שליא בלא ולד (באכילה) that תוספות will explain why this ruling must maintain that אין מקצת שליא בלא ולד:

דאם יש מקצת שליא בלא ולד היה לנו להתיר מטעם ספק ספיקא –

For if there is a שליא without a ולד (there is a distinct possibility that there is no part of the ולד at all in this שיצתה שליא), then we should have permitted for the remaining שליא to be האם on account of

¹ The term פירוש is used to negate an alternate (but incorrect) explanation. אסורה באכילה is not referring (only) to the expelled שליא, but rather the שליא that remains in the cow.

² מקצת שליא was expelled in the הולד רש"י בד"ה דאין. However תוספות maintains that we are concerned that the ראש הולד was expelled. See שטמ"ק בשם הרא"ש.

³ 'וכל בהמה מפרסת פרסה ושסעת שסע שתי פרסות מעלת גרה בבהמה אתה' (פסוק). דברים (ראה) יד, 3. (note the **bolded** words).

a ספק ספיקא. It is possible that no part of the וולד was embedded in this שלי (the וולד was not born at all; then certainly the remaining שלי is באכילה), and even if there is a portion of the וולד in this שלי, perhaps it was only a minor part of the שלי (and not the head either), and the וולד is (still) not considered born, so the remaining unborn שלי should be גמרא. This concludes the explanation of the האם בשחיטת.

has a difficulty:

תנא דסוגיא דהכא מוכח דשרי רבי אלעזר –

It is astounding! For from this גמרא it is evident that ר"א would permit - בשליא שיצתה מקצתה אי הוי ספק ספיקא באכילה –

To eat a שלי if there would be a ספק ספיקא whether there is רוב ⁴ **יצתה** in the part that was ⁴.

ובסוף בהמה המקשה (חולין עז,ב) משמע דאפילו בספק ספיקא אסור רבי אלעזר –

And in the end of פרק בהמה המקשה it seems that even if it is only a ס"ס if there is a רוב in the שלי, nevertheless ר"א prohibits it to be eaten. These two positions are contradictory.

will now explain where this is indicated in המקשה:

דעל הך משנה דשליא שיצתה מקצתה קאמר רבי אלעזר –

For concerning this very same משנה of באכילה אסורה מקצתה אסורה באכילה, שלי states that this rule of באכילה אסורה באכילה –

לא שנו אלא בשאינו קשורה בולד⁵ אבל קשורה בולד אין חוששין לולד אחר –

Was not taught for all cases, but rather only when the שלי was not attached to the fetus⁶, however if a שלי was attached to a fetus⁷, we are not concerned that there may be another fetus imbedded in this שלי⁸. In the latter case, the remaining שלי (and the הקשור בשליא) that is in the בהמה are בשחיטת האם. This concludes the statement of ר"א there.

continues:

ובשאינו קשורה על כרחך לא הוי אלא ספק ספיקא כדקתני בברייתא –

⁴ If ר"א would maintain that even by a ס"ס one is forbidden to eat a שלי שיצתה מקצתה, then how can we prove from the משנה of באכילה אסורה באכילה שלי שיצתה מקצתה אסורה באכילה, that אין מקצת שלי בלא וולד? It is possible that יש a שלי שיצתה מקצתה אסורה באכילה because we maintain that even by a ס"ס there is an אכילה. The fact that the גמרא maintains that from the משנה of וכו' שליא we do derive that מותר באכילה it would be a ס"ס if it were a שליא. The fact that the גמרא maintains that אין מקצת שלי בלא וולד proves that ר"א maintains that אין מקצת שלי בלא וולד.

⁵ This refers also to a case where there is no וולד at all. However the משנה can apply even in a case where there is a וולד, but the שלי is not קשורה בולד.

⁶ It is therefore אסורה באכילה for we assume that the שלי which is unattached to the וולד had another וולד in it, which was נימוח, and that the וולד that exists had another שלי which was נימוח (see מהר"ם).

⁷ See later in this תוספות for a more precise explanation.

⁸ We assume that the שלי (which is קשורה בולד) belongs to the וולד; therefore there is no additional נימוח in the שלי.

And when the שליא is not attached to a ולד it is no more than a ספק ספיקא - ברייתא as it states there in the מקצת שליא⁹ in the רוב (ראש) ולד that there is a דקתני¹⁰ התם שמא נימוח שפיר¹¹ של שליא כולי -

For the ברייתא teaches there that the reason if it is בולד the woman is טמאה, is because perhaps the שפיר of the שליא dissolved, etc.; indicating that we are not certain that there was a שפיר together with the שליא - **ואם כן כשאין קשורה תשתרי -**

And if that is so, then if it the שליא is not attached to the ולד, the remaining should be permitted to be eaten האם בשחיטת.

דשמא אין שם ולד אחר ואפילו יש שם ולד אחר שמא לא יצא רובו -

For perhaps there is no other ולד, and even if there is another ולד there, perhaps the majority was not expelled. The question is since according to the ברייתא, there is a possibility that (if there is a separate ולד, and the שליא is not קשורה to this ולד, then) the שליא may not contain a ולד¹², which renders a מקצת שליא, so why does ס"ס maintain that by קשורה the remaining שליא is באכילה, since it is a ספק ספיקא, and according to our גמרא it should be מותר באכילה according to ר"א if it is a ס"ס?!

replies: תוספות

ויש לומר ברייתא דקתני התם שמא כולי מיירי בשליא של אחר הולד -

And one can say; that the ברייתא there which states 'perhaps, etc.' (indicating that it is a ס"ס) **is discussing the שליא which was expelled after the ולד, therefore there is a ספק if there is a ולד altogether, that is why the ברייתא states** - שמא כו' -

ורבי אלעזר איירי בשליא שקודם הולד דודאי יש שם ולד אחר כשאין קשורה בה -

However ר"א who maintains that the שליא שיצתה מקצתה of משנה is in a case of ולד, is discussing a שליא that was expelled before the ולד, where there certainly is a ולד in the שליא, when the שליא is not קשורה to the ולד -

כדאמרינן בהמפלת (נדה דף כו,ב) דלא אמרינן תולין את השליא בולד -

⁹ When there is no ולד at all; only a שליא, then we assume that אין שליא בלא ולד. However when there is a ולד (besides the שליא), but the שליא is not קשורה בולד, then it seems from that ברייתא that there may or may not be an additional ולד in the שליא as תוספות continues to point out. See footnote # 12.

¹⁰ The ברייתא there is cited as a proof to ר"א, who maintains that there is a difference whether the שליא is [which is not מטמא וכו'] מין בהמה or not. The ברייתא is discussing a woman who was מפיל a שליא, together with a שליא. The ברייתא rules that if the שליא (was קשורה of the בהמה בולד, then we are not concerned that there may be a human fetus in the שליא [and she is טהורה], but if the שליא was אינו קשורה [ימי טומאה 14 with] [of a נקבה] (of a שני ולדות חומר the woman then we place on the שליא), for we are concerned that perhaps שליא שפיר (for there was a human ולד in the שליא) and גמרא (see the גמרא there) (the שליא of the בהמה מין dissolved) (the נימוח של שפיר).

¹¹ A שפיר is the embryo (fetus) in its early stages (the שליא is the placenta [afterbirth] associated with the שפיר [and later with the ולד]).

¹² A distinction should be made between the case when there is only a שליא (where we presume that אין ולד) and the case where there was a ולד and the שליא was בולד. In the latter case, assumes in the קושיא (based on the expression 'שמא כו') that it is only a ספק if there is a ולד in the שליא which is אינו קשורה בולד. See previous footnote # 9.

As the גמרא states in פרק המפלת, that we do not say 'we can associate the וולד with the שלי' - (and assume there is no other וולד in the שלי)

אלא בשליא הבאה אחר הולד –

Only by a שלי which follows the וולד; however by a שלי which precedes a וולד, then we can certainly assume that there is an additional וולד in the שלי.¹³

In summation: ר"א maintains that by a ס"ס, the שלי would be permitted to be eaten בשחיטת האם. The משנה is discussing a case where the מקצת שלי emerged before the וולד (which remained in the womb). Therefore there certainly was a וולד (מקצת) in this שלי. It is possible that the head was in the שלי; therefore the remaining שלי in the womb is אסורה. (The remaining וולד is obviously באכילה.)

The ברייתא, however, is discussing a case where the שלי emerged after the וולד; therefore the ברייתא states that שלי של שפיר של שלי.¹⁴

ועוד יש לומר דהתם אסרי בספק ספיקא גזירה מקצת אטו כולה כדאמרין בשמעתין:

And furthermore one can say; that there¹⁵ (in the case where the שלי was expelled, then we may permit when the entire שלי was expelled¹⁶, as we the גמרא will shortly state. When ר"א stated that if it is אסורה בולד it is אסורה (even though it is a ס"ס), that was because in the case of מקצתה שלי שיצתה מקצתה גזירה.

Summary

Where there is no וולד, we assume that אין מקצת שלי בלא וולד. When there is a וולד (besides the שלי) and the שלי is קשורה בולד, we assume that there is no (additional) וולד in the שלי. If the שלי is קשורה בולד and it emerged before the וולד, we assume that אין מקצת שלי בלא וולד. If it emerged after the וולד, then there is a possibility that there may be a וולד in the שלי.

Thinking it over

How does the גמרא answer that it is אסורה מצד גזירה; when our (seemingly) refutes the idea of a גזירה; by stating 'קמ"ל'!¹⁷

¹³ In the normal process of birth, the וולד emerges first followed by the שלי. Therefore if the וולד precedes the שלי there is more reason to assume that this is the שלי of the preceding וולד. However if the שלי precedes the וולד, the assumption is the there is an additional וולד embedded in the שלי.

¹⁴ There is no ס"ס in the case of the ברייתא, for there, the entire שלי was expelled. Even though the ברייתא and ר"א are discussing two different cases (one where the שלי precedes the וולד and the other where it follows it), nevertheless the ברייתא supports the (general) view of ר"א that here is a difference whether the שלי is קשורה בולד or not.

¹⁵ The שלי may have been discharged after the וולד (where there is a ספק if there is a וולד in the שלי); making it a ס"ס, and nevertheless it is אסורה באכילה on account of a גזירה. See 'Thinking it over'.

¹⁶ See עמוד ב' on the תוספות (בד"ה גזירה) and רש"י (בד"ה דיש).

¹⁷ See בל"י.